

EVALUARE NAȚIONALĂ LA FINALUL CLASEI a VI-a

Anul școlar 2024–2025

Limbă și comunicare – Limba maghiară maternă

TEST

Județul/sectorul .....

Localitatea .....

Unitatea de învățământ .....

Numele și prenumele elevului/elevei .....

.....

Clasa a VI-a .....

A. SZÖVEG

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget!

1976. október 28-án szabadalmaztatták* a **Térbeli logikai játékot**, amely később a legsikeresebb magyar találmánnyá vált, **bűvös kocka** vagy **Rubik-kocka** néven. Az ekkor nyilvánosságra jutott találmány feltalálója ifj. Rubik Ernő (Budapest, 1944. július 13.) építész, tervező, feltaláló. Nevéhez több logikai játék megalkotása fűződik. Mindenekelőtt a bűvös kocka (külföldön Rubik-kocka néven lett ismert), ami 1976-os megjelenését követően óriási nemzetközi népszerűséget ért el. Maga a bűvös kocka tulajdonképpen csak a térbeli mozgások szemléltetésére alkalmas eszköznek készült, később derült ki, hogy játékként is igen szórakoztató. Rubik Ernő 1975-ben igényelte a kocka szabadalmaztatását, és 1976-ban kapta ezt meg. Még ennek az évnek a végén megjelentek az első Rubik-kockák, és ezzel a játék önálló életre kelt. 1980-ban csak Magyarországon hozzávetőleg egymillió darabot vettek meg belőle. Ezzel párhuzamosan indult a külföldi terjesztése is az amerikai Ideal Toy játékcégen keresztül. Nagyon rövid idő alatt népszerűvé vált az egész világon, és még ma is az.

Rubik Ernő eleinte a 2×2×2-es kockát szerette volna megalkotni. Az első problémába akkor ütközött, amikor nem tudta, hogyan lehetne úgy összeállítani ezt a kockát, hogy mind a három tengelye körül elforgatható legyen. Rubik először gumigyűrűkkel próbálta egymáshoz rögzíteni a kis kockákat, de ez nem sikerült, mivel egy idő után a gumiszalagok elszakadtak. Próbálkozott mágnesekkel is, de úgy megkönnyen szétesett a kocka, ezért a problémát úgy oldotta meg, hogy a kockaelemeket olyan alakúra faragta ki, hogy azok az alakjuknál fogva tartsák össze magukat. Ezután különböző színekkel jelölte meg az oldalakat, hogy jobban lássa, hogyan mozognak egymáshoz képest.

Később a **Rubik-kígyó** (1977), a **Bűvös négyzetek** (1985), a **Rubik-gömb** (2009) nevű játékokat is megalkotta, és 1988-ban piacra dobta a **Rubik-órát**, aminek szabadalmát Christopher C. Wiggstől és Christopher J. Taylortól vásárolta meg, ám ezek népszerűsége már nem érte el a bűvös kockáét.

A **Rubik-kígyó** 12 sötét és 12 világos egyenlő szárú háromszög alapú hasápból áll, melyek oldallapjuk mentén vannak egymáshoz kapcsolva. Az összekapcsolásoknál az elemek 90–180 fokkal elfordíthatóak, így lehet kialakítani számtalan alakzatot.

A **Bűvös négyzetek** játék célja, hogy az egyik oldalon összefűzve, a másikon különállóan kirakjuk a három karikát.

A **Rubik-gömb** az eddigi játékaikhoz képest nem a logikára épít, sokkal inkább a fizikai tulajdonságokra (súly, gravitáció). 3 egymásba ágyazott gömböt tartalmaz 6 színes golyóval. A játék célja, hogy a színes golyókat végigvezessük az átlátszó legkülső gömb megfelelő színű buborékjaiba. Nehezítésként a belső gömbök speciális súlyozást kaptak, így a rajtuk található lyukak mindig felfelé néznek.

A **Rubik-óra** egy mechanikus logikai játék, amelynek lényege, hogy az összes mutató 12 órán álljon. A játék négy fogaskerékkel és négy pöcckel működtethető.

Rubik Ernő saját bevallása szerint nem törekszik arra, hogy felülmúlja a Rubik-kocka sikerét. „A kocka és annak nem könnyen, de végül is megszerezhető eredménye lehetővé tette számomra, hogy csakis azt csináljam, amit szeretek.” – vallotta a feltaláló. „Nem vagyok az a típus, aki mindig szeretne túltenni önmagán, szeretné meghaladni azt, amit egyszer már megcsinált. Az a lényeg, hogy amivel foglalkozom, abban örömet leljem.”

(a sztnh.gov.hu és a rubik.blog.hu cikke alapján)

*szabadalom = a feltaláló kizárólagos joga, állami engedély arra, hogy találmányát hasznosítsa (gyártsa, forgalomba hozza, eladja); szabadalmaz = szabadalmat ad valaminek

Válaszolj a fenti szöveghez kapcsolódó kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

1. Mi a szöveg témája? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

- A. Rubik Ernő találmányainak a bemutatása
- B. egy logikai játék szabadalmaztatása
- C. a Rubik Stúdió megalapítása
- D. Rubik Ernő munkahelyének bemutatása

Nem a diák tölti ki:

Kód:		Pontszám:		6 pont
------	--	-----------	--	---------------

2. Írj ki a szövegből 2 kulcsszót!

1) _____ 2) _____

Nem a diák tölti ki:

2.1)	Kód:		Pontszám:		2 pont
------	------	--	-----------	--	---------------

2.2)	Kód:		Pontszám:		2 pont
------	------	--	-----------	--	---------------

3. Hogyan kell használni a Rubik-találmányokat? Társítsd a játékokat a rájuk vonatkozó kijelentésekkel! Írd a helyes társítások betűjelét a táblázat üres rovataiba!

Játékok:

- 1) Rubik-kígyó
- 2) Bűvös négyzetek
- 3) Rubik-gömb
- 4) Rubik-óra

Kijelentések:

- A. A fogaskerek és pöckök működtetésével el kell érni, hogy minden mutató 12 órán álljon.
- B. Változatos alakzatokat kell kialakítani a háromszög alapú hasábokból.
- C. El kell érni, hogy minden oldalán azonos színű négyzetek legyenek.
- D. Színes golyókat kell eljuttatni egy külső gömb megfelelő színű buborékjaiba.
- E. Összefűzött és különálló karikákat kell kirakni.

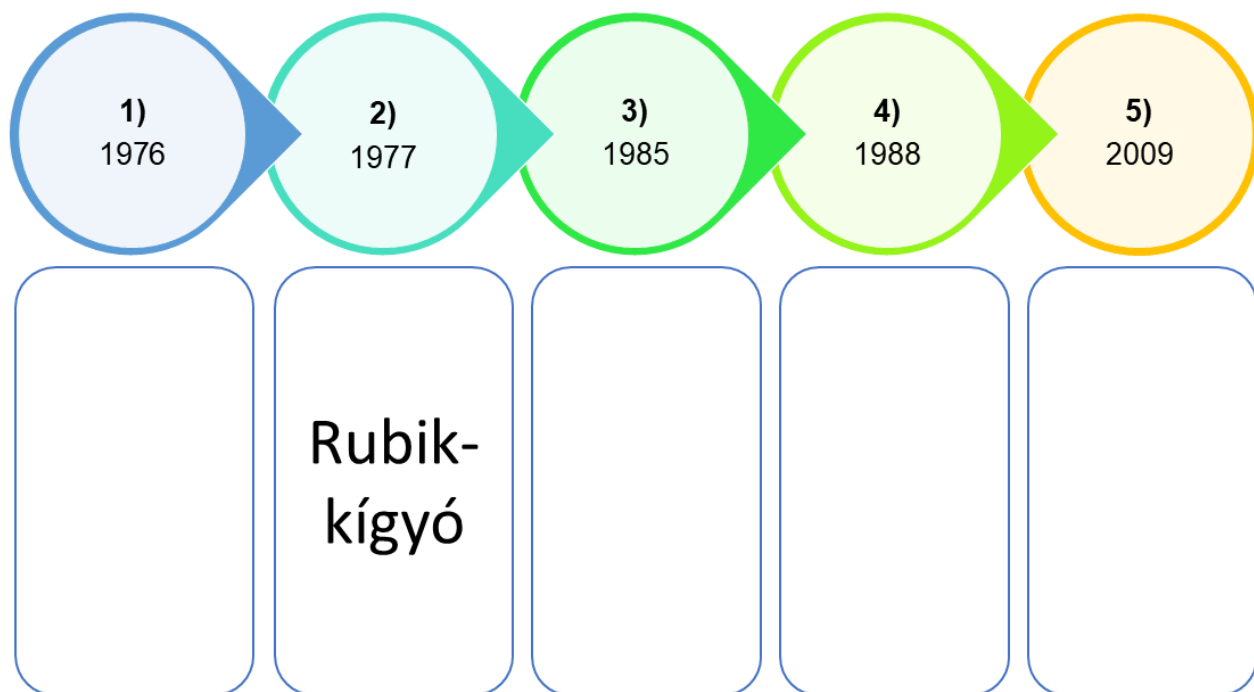
A helyes válaszok:

1)	
2)	
3)	
4)	

Nem a diák tölti ki:

Kód:		Pontszám:		8 pont
------	--	-----------	--	---------------

4. Mikor jelentek meg a piacon a Rubik-találmányok? Társíts az évszámokhoz egy-egy játékot! Írd a választ az időszalag üres rovataiba!

Nem a diák tölti ki:

Kód:

Pontszám:

8 pont

5. Egészítsd ki a következő mondatot a szöveg alapján!

Rubik Ernő azért nem törekszik arra, hogy felülmúlja a Rubik-kocka sikerét, mert...

Nem a diák tölti ki:

Kód:

Pontszám:

4 pont

6. Az alábbi mondatok közül melyik a legalkalmasabb arra, hogy meghívd egy osztálytársadat egy Rubik-kockát népszerűsítő rendezvényre? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

- A. A Rubik-kocka szabadalmaztatását 1975-ben igényelte a feltaláló.
- B. 1980-ban csak Magyarországon hozzávetőleg egymillió darabot adtak el a Rubik-kockából.
- C. Jövő szombaton lesz egy Rubik-kockát népszerűsítő bemutató, jó volna, ha velem tudnál tartani.
- D. Szoktál a Rubik-kockával játszani?

Nem a diák tölti ki:

Kód:		Pontszám:		6 pont
------	--	-----------	--	---------------

7. Mire utal a következő mondatban aláhúzott nyelvi elem? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

...ám ezek népszerűsége már nem érte el a bűvös kockáét.

- A. Rubik-kocka
- B. bűvös kocka
- C. Rubik-kígyó, Bűvös négyzetek, Rubik-gömb és Rubik-óra
- D. „Térbeli logikai játék”

Nem a diák tölti ki:

Kód:		Pontszám:		6 pont
------	--	-----------	--	---------------

8. Alakítsd át a következő mondatot úgy, hogy a beszélő a következő évi terveiről számoljon be benne!

Ezzel párhuzamosan indult a külföldi terjesztése is az amerikai Ideal Toy játékcégen keresztül.

Nem a diák tölti ki:

Kód:		Pontszám:		4 pont
------	--	-----------	--	---------------

9. Olvasd el figyelmesen az értelmező szótár alábbi szócikkét!

találmány főnév -t, -ok, -a

A. A feltalál igével kifejezett cselekvés eredménye: vmely eddig még nem alkalmazott új rendszerű eszköz, gép, műszer, szerkezet. *Magyar találmány Irinyi Dániel gyufája, Jedlik Ányos dinamója, Eötvös Loránd ingája, Kandó Kálmán villamos mozdonya. A rádió és a televízió korszakalkotó találmány.* [...] a. **(hivatalos)** Olyan teljesen új, műszaki eszköz, amelyet már szabadalmaztak.

B. (régies) Lelemény, ötlet. *Minden mesterség, amellyel magányunk ínségeinek örömet adánk, az én találmányom volt.* (Kazinczy Ferenc), [...] a. **(tréfás, rosszálló)** Eddig nem alkalmazott gyakorlat, szokás, rendszer. *Micsoda új találmány ez már megint, csak kilenckor lesz a vacsora?!*

C. (ritka, régies) Olyan tudományos jelentőségű emberi alkotás, esetleg természeti képződmény, amelyre kutatás során v. véletlenül rábukkantak; lelet. *Honnan fogja bebizonyítani? A „halotti beszéd”-ből? Ez maga kevés arra, még ha a königsbergi új találmányt hozzávesszük is.* (Arany János)

(A magyar nyelv értelmező szótára alapján)

Azonosítsd a **találmány** szónak azt a jelentését, amely a következő mondatban érvényesül! Karikázd be a szócikkben a megfelelő jelentés betűjelét!

Az ekkor nyilvánosságra jutott **találmány** feltalálója ifj. Rubik Ernő (Budapest, 1944. július 13.) építész, tervező, feltaláló.

Nem a diák tölti ki:

Kód:

Pontszám:

6 pont

10. Egészítsd ki a következő mondatot a zárójelben megadott szavak megfelelő alakjával!

A híres magyar feltaláló a Rubik-kocka (1) _____ (mellett, szerint) több hasonló logikai
játékot is (2) _____ (tervezett, terveztek).

Nem a diák tölti ki:

10.1)

Kód:

Pontszám:

4 pont

10.2)

Kód:

Pontszám:

4 pont

B. SZÖVEG

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget!

A tündérr királynő rosszul aludt mostanában.

Ez nem volt jellemző a tündérekre: Tündérország lakói jó alvók voltak, s Írisz királynő se különbözött népétől, csak az utóbbi időben voltak nyugtalanabbak az éjszakái, amióta a fiával annyi baj volt. Lala, a királyfi, minél inkább nőtt, annál több gondot okozott anyjának és nevelőjének.

Nem mintha a királyfi valami különösen gonosz kisfiú lett volna, ezt még Aterpater, a varázsló se merte állítani – pedig Aterpater, ha tehette, szívesen talált hibát másokban –, csak hát Lala olyan nem szabályos tündérgyerek volt, mindig mást akart csinálni, mint ami egy tündérhez illik. Nem szeretett rubintáncot táncolni, szappanbuborékban utazni, az alapfokú varázslást gyakorolni, amit a tündériskola alsó osztályaiban tanultak, vagy éppenséggel semmit se tenni, csak üldögélni és beszélgetni a virágok között, ami minden tündér kedves szórakozása volt. Lala mindig matatott valamit, bontott, szerelt, kalapált; a Tárgyak, amelyek éppen olyan halhatatlanok voltak Tündérországbán, mint maguk a tündérek, már voltak is panaszt tenni a királynőnél, hogy Lala, ha nem tud mást kitalálni, kicsavarja a palotában a székek lábát, és megpróbál újat faragni, vagy másképpen visszatenni őket. [...]

Írisznek mostanában mindig figyelmeztetnie kellett Lalát valamiért. Míg fia pici volt, csupa öröm volt találkoznia Omikronnal, a tündérek nevelőjével, csak jót hallott a gyerekéről; ám ahogy Lala nőtt, Omikron arca egyre felhősebb lett, valahányszor a királynőt meglátta. Tanul a fiú – mondta Omikron –, tanul az, de mindig máson töri a fejét, mint amin kellene. Nem vásott, dehogy, nem vét az senkinek, egyszerűen csak más, mint a többi. [...]

Sajnos, Omikron nem tud mindent, Lalával nagyobb a baj, mint a tündérek nevelője gondolja. [...] Ha Aterpater, a varázsló, véletlenül belenézne a Titkok Gömbjébe, s ezt a nevet kiáltja: „Lala!” – a Titkok Gömbje felszínén azonnal megjelenik a Néma Hal, s közölni fogja: „Lala csent! Ellopta a múltkor az anyja szárnyát.” [...]

Lala éjjél után került haza aznap, csupa tűz volt lelkesedésében, mikor beszámolt róla, hogy felrepült az égig érő hegyre, megismerkedett Simonnal, a sassal, nála is vacsorázott a sziklavárban, megnézte messziről az üvegcsúcsot, a Végevant, és ne haragudják Írisz, amiért kölcsönvette a szárnyát, de az ő iskolai szárnyacskájaival csak tízméternyire lehet emelkedni, s mindenki tudja, hogy a királynő szárnya visz a legmagasabbra Tündérországbán. Egy csepp megbánást nem mutatott, korholó szavait láthatólag nem is értette, csodálkozva nézett rá, azt mondta, ő rendkívül kíváncsi, mi lehet az égig érő hegyen, másképp nem tudott volna feljutni oda, muszáj volt hát kikölcsönöznie a szárnyakat.

(Szabó Magda: Tündér Lala. Részletek.)

Válaszolj a fenti szöveghez kapcsolódó kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

11. Mit lopott el Lala? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

- A. a székek lábát
- B. az anyja szárnyát
- C. a Titkok Gömbjét
- D. az aranyhalat

Nem a diák tölti ki:

Kód:

Pontszám:

6 pont

12. Igazak vagy hamisak a következő kijelentések a szöveg alapján? Jelöld X-szel a táblázat megfelelő rovatát!

Kijelentések:	A. Igaz	B. Hamis
1) A Néma Hal közölte Omikronnal, hogy: „Lala csent!”		
2) A királynő szárnyával lehet a legmagasabbra repülni Tündérorszámban.		

Nem a diák tölti ki:

Kód:

Pontszám:

4 pont

13. Hogyan követik egymást a Lalával történt az események az égig érő hegyen? Karikázd be a helyes sorrend betűjelét!

- 1) Megnézte messziről az üvegcsúcsot, a Végevánt.
- 2) A sasnál vacsorázott a sziklavárban.
- 3) Felrepült az égig érő hegyre.
- 4) Megismerkedett Simonnal, a sassal.
- 5) Éjfél után került haza.

- A. 5), 1), 3), 2), 4)
- B. 3), 4), 2), 1), 5)
- C. 4), 2), 5), 3), 1)
- D. 4), 1), 2), 3), 5)

Nem a diák tölti ki:

Kód:

Pontszám:

6 pont

14. Jelöld X-szel az alábbi táblázatban, milyen viszonyban vannak a szereplők Lalával!

↓A szereplők viszonyulása Lalához	A. Írisz	B. Aterpater	C. Tárgyak	D. Omikron
1) Nem merte azt állítani róla, hogy különösen gonosz kisfiú lett volna.				
2) Ahogy nőtt, egyre több álmatlan éjszakát okozott neki.				
3) Úgy gondolja, a fiú más, mint a többi, mindig máson töri a fejét, mint amin kellene.				
4) Panaszt tettek a királynőnél, hogy Lala folyton szereli őket.				

Nem a diák tölti ki:

Kód:

Pontszám:

4 pont

15. Írj 40–50 szavas élménybeszámolót Tündér Lalával való találkozásodról!

Élménybeszámolódban kövesd az alábbi vázlatot:

- mutasd be a találkozás helyét, idejét, a résztvevőket;
- mesélj el két, számodra lényeges eseményt, ami a találkozás alatt történt!

Megjegyzés: pontot ér a szöveg információihoz és a kért szövegtípushoz való igazodás, a szöveg nyelvi megformáltsága, a helyesírás.

Nem a diák tölti ki:

15.A az élménybeszámoló sajátosságai	Kód:		Pontszám:		1 pont
15.B1 hely, idő, résztvevők	Kód:		Pontszám:		6 pont
15.B2 két esemény	Kód:		Pontszám:		6 pont
15.C1 logikus gondolatmenet	Kód:		Pontszám:		1 pont
15.C2a nyelvi igényesség	Kód:		Pontszám:		2 pont
15.C2b szókincs, helyesírás	Kód:		Pontszám:		2 pont
15.C3 központosítás	Kód:		Pontszám:		1 pont
15.C4 íráskép	Kód:		Pontszám:		1 pont

Összpontszám	
--------------	--

Pagina 10 din 10